

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

ספרים

■ תורת מנחם מ"מא

שיחות הרבי מליובאוויטש
בהוצאת קה"ת

מהדורה חדשה של התוועדות הרבי, בעברית. בכרך מ רוכזו השיחות ומאמרי החסידות שנאמרו בקיץ תשכ"ד, ובכרך מא השיחות והמאמרים מתחילת שנת תשכ"ה. שיחות רבות מתפרסמות כאן בפעם הראשונה. טל' 03-9606018.

■ יסודות דיני הנישואין בתלמוד

מאת הפרופ' שלום אלבק
בהוצאת אונ' ברא"יל

הטעמים והתכלית של דיני הנישואין, כפי שהם מבוארים בתלמוד, מוגשים בבהירות בספר הזה. 215 עמ'. טל' 03-5318401.

■ אביעה חידות

מאת הרב יחזקאל סופר
בהוצאת מ' סופר

מבחר שאלות-עיון, חידודי לשון והבנת המקרא, מאת המחנך והמרצה הנודע. רבות מהחידות מתובלות במילתא בדבחותא ובמשחקי לשון, המחבבים את העניין על התלמידים. 444 עמ'. טל' 704120-7001.

■ בתלת מימד

מאת זלמן רודמן
בהוצאת המחבר

ספר לבני הנעורים ובו סיפורים מהחיים, שהמשותף להם הוא מימד העומק שאינו נראה במבט שטחי. הספר מלווה איורים של יעקב ירחי. 202 עמ'. טל' 03-9603102.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
4:10	4:42	5:12	4:26
5:14	5:46	6:08	5:25

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הכרמל החרון כתמרו אזהרה

כאשר הביקורת נהפכת להטחת האשמות ולליבוי שנאה - זו שרפה משתוללת. אין זו עוד אש שנותנת כוח ועוצמה, אלא היא נעשית תבערה פרועה

יותר לפריצת מחלוקות ומריבות. באה התורה ומזהירה: "לא תבערו אש... ביום השבת" - אל תבעירו את אש המחלוקת ביום השבת.

כוח ההרס של מחלוקת דומה לכוחה ההרסני של אש. אחד מאדמו"רי החסידות אמר: "כמה קשה המחלוקת. עד אובדן תאכל, ממש בגשמיות וברוחניות". היא מתחילה ממדורה קטנה, אבל במהרה היא מתלהטת, ומניחה אחריה הרס וחורבן. את התמונות הקשות של הכרמל המפוחם, של האוטובוס החרון ושל הבתים השרופים צריך לנצור בלב, כתמרו אזהרה מפני סכנתה של אש המחלוקת.

נרות ולא להבות

האש הרעה הזאת התחילה לבעור עוד בטרם כובו הלהבות בכרמל. בשעה שהעם כולו התאחד באבל על עשרות הנספים בשרפה ובכאב על חורבן בתים ויערות - כבר התחילו גורמים מסויימים ללבות את האש הזרה. לא קשה להבחין במניעים הפוליטיים של הקמפיין הזה ובסימון המטרות מראש. מטרתם של מחוללי הקמפיין אינה תיקון ובניין, אלא סגירת חשבונות עם יריבים וצבירת הון פוליטי.

נטילת אחריות היא מידה טובה וראויה, אבל עריפת ראשים רק כדי לרצות כביכול את דעת הקהל - זו מידה רעה, שנודף ממנה ריח של צימאון לדם. אם רוצים לתקן את הבעיות של שירותי הכיבוי, צריך להתמקד בתיקון הליקויים. אם חוששים שהרשויות אינן ערוכות לאסונות בהיקף גדול (ישמור ה'), מן הראוי להיערך כראוי. זו ביקורת בונה, שדווקא האסון בכרמל יכול לתת לה תנופה. אבל כל ההתמקדות באישים כאלה ואחרים היא אש של פוליטיקה צינית ומגמתית.

את השרפות האלה של מחלוקת וחרחור מדנים יש לכבות, ותחת זאת עלינו להדליק את הנרות - אש שמחממת את הלבבות וממלאה את הנשמה. יכה כל אחד ואחד על חזה עצמו ולא על חזה הזולת. ישאף כל אחד ואחד להתעלות ולהשתפר, ולהרבות בעשיית טוב וחסד. זו אש שתביא לנו את הגאולה בקרוב ממש.

ה תפיסה היהודית גורסת כי כאשר מתרחשת צרה אין לראות בה את יד המקרה, אלא מחובתנו להפיק ממנה לקחים ולתקן את דרכינו. גם אי-אפשר לפטור את העניין בתיקון ליקויים בתחום הפיזי, הארצי, אלא נדרש מאיתנו גם תיקון רוחני, כי המציאות הגשמית והפיזית אינה אלא השתקפות של המצב הרוחני.

האש בכרמל שהשתוללה בימי החנוכה דווקא מעוררת מחשבות על כוחה ההרסני של אש היוצאת מכלל שליטה. דווקא בחנוכה אנחנו חוֹנים את כוחה החיובי של האש. כשאנחנו מדליקים את נרות החנוכה - האש של הנרות מאירה ומחממת את הנפש. האש הזאת מחברת אותנו עם אלפי שנים של מסורת יהודית, ועם פך השמן הקטן של הכוהן הגדול בבית-המקדש. אולם אותה אש, כשהיא פונה לאפיקים לא-חיוביים, מכלה והורסת, שורפת חיים צעירים ומניחה אחריה אדמה חרוכה.

לנצור בלב

ביקורת וחשיפת ליקויים היא אש בריאה וחיונית. היא מניעה אותנו להתקדם, לשפר, לשאוף למציאות טובה יותר. הפתגם החסידי אומר: "אהוב את הביקורת, כי היא תעמידך על הגובה האמיתי". ביקורת אמיתית כמוה כנר המאיר את הדרך.

אולם כאשר הביקורת נהפכת להטחת האשמות ולליבוי שנאה - האש נהפכת לשרפה משתוללת. אין זו עוד אש שנותנת כוח ועוצמה, אלא היא נעשית תבערה פרועה, המחפשת דם ועריפת ראשים. בשמה של הביקורת מחרחרים ריב בין ציבורים, מעלים את המתיחות בין חלקי העם ושופכים את דמם של בני-אדם בכיכרות הערים. זו שרפה שגם מטוסי-כיבוי מחוץ-לארץ לא יוכלו לכבות.

מהאש הזאת, של מחלוקת ושנאת-אחים, צריך להתרחק. היו שראו בצינוי "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" רמז לצורך להיזהר מאש המחלוקת במיוחד בשבת. כי כאשר הכול מתפנים ממלאכתם ויושבים יחד, יש חשש גדול

קביעות ועראיות בעת ובעונה אחת

ראוי שיהיו לו כל צרכיו ושלא יחסר לו דבר, ועד שגם במקום הזמני הוא זוכה ל"יִאֲחָזוּ בֵּה, וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד".

חיבור הפכים

גישה זו יש בה משום חיבור הפכים. קביעות ועראיות הן הפכים, והאדם מטבעו מתקשה להכיל בו-בזמן שתי תנועות נפשיות הפוכות. אולם הקב"ה, שהוא נושא הפכים, נותן ליהודי כוח שאף הוא יוכל לחבר הפכים. כך הוא יכול לחוש תחושה של קביעות והתיישבות גם במציאות שכל-כולה זמנית ועראית.

זו למעשה מהות חייו של יהודי: יש בו תשוקה ונגועים לגאולה האמיתית והשלמה, והוא מצפה בכל רגע לעזוב את המציאות הגלותית וללכת עם משיח־צדקנו לבית־המקדש השלישי, ובה בשעה הוא עוסק בכל מה שהמציאות העכשווית מחייבת, בבניית מוסדות תורה וחסד ובדאגה לכל יהודי, שיהיו לו כל צרכיו, עד הרגע שבו תבוא הגאולה.

(התועודיות תשמ"ז כרך ב, עמ' 206)

המשכן כאשר ביום המחרת יצטרכו לפרק אותו ושוב לצאת לדרך?

אלא מכאן למדנו שבכל מקום שיהודים נמצאים בו, אפילו לזמן קצר, עליהם לחיות את חייהם באופן של קביעות. כאשר צריכים לקום ולעזוב – מפרקים את המשכן, אבל כל עוד נמצאים במקום הזה, צריך לבנות ולבסס את כל המערכת של החיים היהודיים, ולא להסתפק בעשייה חלקית, בטענה שממילא שהייה זמנית בלבד.

מיטב הארץ

כך עשה יעקב ושלח מיד את יהודה "לתקן לו בית־תלמוד שמשם תצא הוראה". בראש ובראשונה צריך לבסס את החיים הרוחניים של היהודים, שתהיה במקום ישיבה שבה יוכלו ללמוד תורה, וממנה יופץ אור התורה לכל הסביבה. זאת עושים גם כאשר הירידה למצרים אמורה להיות זמנית.

יוסף דואג שגם ההתיישבות הגשמית תהיה בתכלית השלמות – "במיטב הארץ". כי גם כשיהודי נמצא במקום כלשהו למשך זמן קצר,

רידת יעקב ובניו למצרים הייתה זמנית בלבד, כפי שאנו אומרים בהגדה של פסח: "שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים, אלא לגור שם". הדברים מבוססים על הפסוק בפרשתנו: "ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו, כי אין מרעה לצאן אשר לעבדך".

אולם ממעשיו של יוסף עולה כי הוא התאמץ ליישב את בני־ישראל במצרים בתכלית השלמות: "ויושב יוסף את אביו ואת אחיו, וייתן להם אחוזה בארץ מצרים, במיטב הארץ". הוא אינו מתייחס אליהם כאל תושבים עראיים, אלא מושיב אותם התיישבות של קבע ("ויושב יוסף"), ואף דואג שההתיישבות תהיה "במיטב הארץ".

להקים ולפרק

למעשה מצאנו התנהגות כזאת גם בהקמת המשכן במדבר. כאשר בני־ישראל עצרו את הנדודים וחנו במקום כלשהו, הקימו מיד את המשכן והכינו את כל הדרוש לעבודתו, אף-על-פי שהחניה הייתה קצרה ביותר, ואפילו חניה של יום אחד. ולכאורה, לשם מה לבנות ולהרכיב את

מן המעיין עצבות | מאת הרב אליעזר ברוד

ורעה זו כבורח מן המוות, להיותה רעל הממית כל רגש טוב.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

זמן שמחה בעבודת ה'. לעומתה, העצבות אינה מביאה לידי עבודה וקירוב לאלוקות, ולא עוד אלא שהיא עושה את האדם אסקופה נדרסת לכל מיני רע חס ושלום.

(ספר המאמרים עת"ה)

שמחה כעדות

השמחה הכרחית בעבודת ה'. רמז לכך בפסוק (דברים ג, טו) "ולמכיר נתתי את הגלעד": מי שיודע ומכיר את ה' ותורתו זוכה ש"נתתי את הגלעד" – הוא מקבל את הגיל והשמחה, כעדות וסימן שאין השכינה שורה מתוך עצבות.

(עיטורי תורה)

דאגה כחטא

"כי עווני אגיד אדאג מחטאתי" (תהילים לח, ט). "כי עווני אגיד" – כשמזכיר אני את עוונותיי, כי-אז גם "אדאג מחטאתי", אני מכליל את הדאגה בתוך החטאים.

(רבי ברוך ממז'יבוז')

לגרשה בכל תוקף

רבתינו הקדושים מזהירים מאוד על העצבות, לגרשה בכל תוקף ועוז, ולברוח ממידה מאוסה

תשובה בשמחה

"ועתה אל תַעֲצֹבו" (בראשית מה, ה). המדרש אומר (בראשית רבה): "אין ועתה אלא תשובה". יוסף אמר לאָחיו: אם אתם חוזרים בתשובה ומתחרטים על שמירתם אותי, "אל תַעֲצֹבו", כי לתשובה אמיתית אין מגיעים על-ידי עצבות, אלא על-ידי שמחה.

(משמרת איתמר)

רמז לעתיד

יוסף מדגיש "ועתה אל תַעֲצֹבו" – 'עתה' לא תקבלו עונש על מכירתך, אבל לאחר זמן 'תַעֲצֹבו'. כאן רמז לעשרת הרוגי מלכות שנהרגו בעון מכירת יוסף.

(צרור המור)

תרופה בדוקה

אדמו"ר הזקן בעל התניא אמר: עצבות ומרה שחורה דברים אסורים הן; אך ה'מרירות', התמרמרות על הפגמים, תרופה בדוקה ומנוסה היא להצלחה בלימוד התורה ובעבודת ה'.

מרירות מביאה שמחה

ה'מרירות' יש בה חיות, והיא מביאה כעבור

אמרת השבוע

הוכחה ודאית

החסיד הרב שלמה מדווארט סיפר בהתוועדות חסידית כי בלילה, בשעה שישב ולמד לבדו, ראה פתאום אדם היושב לידו. "נבהלתי מאוד, כיביתי את הנר והלכתי לישון", אמר.

שאלוהו החסידים: "אולי זה היה אליהו הנביא והחמצת את הזכות?".

השיב להם: "בטוח אני שזה לא היה אליהו הנביא. כי אליהו הנביא שרוי בשמחה, ואילו האיש שישב לידו היה שרוי בעצבות, ולכן היה ברור לי כי איננו מצד הקדושה".

עולם הדמיון

דרכם של השניים התארכה. בתחילת השבוע יצאו לדרך והתכוונו להגיע לקוצק לפני השבת, אולם בגלל כמה וכמה עיכובים נאלצו לשבות בעיר זקליקוב.

שני החסידים, חסידי קוצק, ידעו כי בעיר הזאת חי רבי לייביש מזקליקוב. אף הוא היה מחברת 'הארינות', כפי שהיו מכונים תלמידיו של 'החווה' מלובלין. השניים רצו לראות כיצד הוא עורך את 'שולחן', אולם התלבטו קשות בגלל הבדלי הגישות שבין החסידיות.

ידוע היה רבי מנחם-מענדל מקוצק בחתירתו חסרת-הפשרות למידת האמת. הוא דרש מחסידיו לעבוד את ה' באמת, ולא לשגות בדמיונות. בשנינות ובחריפות היה מבקר כל דבר שריח של שטחיות וחיצוניות נודף ממנו. לעומתו, הצדיק מזקליקוב סבר שאמת טהורה כמעט אינה אפשרית. לדעתו, כל מאמץ לעבוד את ה', אף שאינו על טהרת האמת, יש לראותו בחיוב.

לאחר לבטים החליטו השניים בכל זאת להיכנס לבית-מדרשו של הצדיק. בהיכנסם שמעו את הצדיק מתחיל לספר סיפור על רבו 'החווה' מלובלין: בין הבאים להסתופף בצלו של 'החווה' היה סוחר יהודי מגרמניה. לבושו היה מודרני, אך הוא הקפיד לבקר אצל 'החווה' כמה פעמים בשנה.

החסידים לא ידעו מי הוא ומדוע הוא נוהג לבוא אל הצדיק. הוא לא נראה בעל-תורה ואף לא ריא-שמים ובעל-מצוות. החסידים אמרו בליבם כי מוטב שיהודי כזה ימצא בלובלין משיימצא במקומות אחרים. עם הזמן דבק בו הכינוי 'הדייטש' (=הגרמני).

בהיותו עשיר גדול נהג לתת בכל פעם סכום נכבד לגבאי החצר, לאחזקת ביתו של הרבי ובעבור תלמידיו שהם אביונים. בכספו הציל לא אחת משפחות יהודיות מחרפת רעב.

עברו שנים. 'החווה' נסתלק לגניז מרומים, והיהודי 'הדייטש' אף הוא נפטר. בבואו לבית-הדין של מעלה לא ידעו להכריע מה לעשות בו. לגיהינום אי-אפשר לשלחו, שכן נתן סכומי צדקה גדולים פעמים רבות בחייו. עם זה, לגן-עדן אי-אפשר להכניסו, שהרי רוב ימיו היה שקוע בתאוות.

פסקו אפוא שדינו יהיה לנוע ולנוד בעולם הדמיון. הוא יעבור במקומות, יחווה חוויות ויראה דברים, שכולם פרי

הדמיון. אולם במקום שנשמתו תאחו בו ולא תרפה, שם תהיה מנוחתה.

פתאום מצא האיש את עצמו בחברת ידידיו ומכרו משכבר הימים. הוא ניסה שוב להתהולל עמם ולהשתתף בחגיגותיהם, אך הללו הפנו לו עורף, קיללוהו ולעגו לו, עד שגורש מהם

בחרפה. לאחר שכבודו הושפל עד עפר החליט לעזובם לנצח.

התנחם האיש בעובדה כי עשיר הוא ואיש-עסקים מצליח. השקיע אפוא את כל מרצו בעסקיו. קנה ומכר, וקיווה להרוויח יפה. אך לדאבונו, כל עסקיו התמוטטו, ואף הכסף המזומן שהיה

עמו נשדד. קרש ההצלה האחרון שנותר לו היה המשפחה. נותרו לו רק אשתו וילדיו, ומהם ציפה לקבל רוח תקווה של עידוד ותנחומים.

אך לתדהמתו, אשתו וילדיו בזו לו וגירשו אותו. "לך מכאן, נבזה שכמותך", קראו לעברו. הוא ניסה להתחנן ולמצוא מסילות ללבבם, אך הם הפנו לו עורף, וכמעט סקלוהו ובאנים.

באיך-ברירה עזב גם את ביתו. בקושי הצליח לשרך את רגליו. ייאוש עצום אפף אותו. אפסה כל תקווה. אין עוד צורך בו. אין איש מוכן להביט בו.

פתאום נזכר ב'חווה'. הוא פעמים רבות נתן סכומים נכבדים ל'חווה', ודאי 'החווה' יעזור לו עכשיו. הוא ניסה ללכת ללובלין, אך לא מצא את הדרך. ממשולים רבים עמדו לפניו. הוא מעד וכשל שוב ושוב, אך לא הרפה. אדיר היה חפצו להגיע ללובלין, וסוף-סוף, לאחר תלאות וייסורים רבים, מצא את עצמו לפני ביתו של 'החווה'.

הבית נראה מוזר ושוונה. איש לא נראה בסביבתו, ואף שעריו היו נעולים בבריחה. האיש כמעט איבד את תקוותו האחרונה, אולם אז אומץ וניסה להיכנס. פתאום ראה מולו את איש האלוקים, 'החווה' מלובלין. כל רגשותיו התפרצו בכבי מר, והוא זעק מקירות ליבו: 'רבי, הושיעני! ידידי הפנו לי עורף, עסקי ירדו לטמיון, ואף אשתי וילדי בגדו בי וגירשוני. אנא, רבי, הושיעני!'

קולו של הצדיק הדהד בחלל: "למה לך ידידים ומכרים, למה לך עסקים וכספים, ולמה תבקש את אשתך וילדיך - הלוא מת אתה, ובעולם הדמיון אתה שרוי!"

בכיו של האיש גבר והלך והוא זעק בקול לא-לו: "אם מת אני, שישלחוני לגיהינום. מוטב לסבול את ייסורי הגיהינום ובלבד שלא אשוטט עוד בעולם הדמיון."

השיב לו 'החווה': "אמנם בעולם הדמיון אתה שרוי, אולם מכיוון שהגעת לכאן, אם תאחו ולא תרפה, תבוא על תיקונך..."

סיים רבי לייביש מזקליקוב את סיפורו, ואמר: "הנה, לפעמים יכול אדם לקנות את עולמו גם אם הוא שרוי בעולם של דמיון, אם יצליח לאחוז ולא להרפות..."

חסידי קוצק הממולחים הבינו מיד את המסר. לאחר השבת באו לקוצק, ומיד בהיכנסם לחדר הרבי, עוד בטרם הספיקו לפצות פה, קרא לעברם הצדיק בחריפות הנודעת: "ידעו, כי טובים כל פתחי שאול מדמיון אחד! טוב הכלב המת, שיודע שהוא מת, מן הארי החי, שאינו יודע שהוא חי!"

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

אחדות הממלכות

מי הגאולה מתאפיינים במיזוג ובישילוב קטבים. אחד הביטויים למיזוג הזה הוא ההתחברות בין יהודה ליוסף. את הפסוק "ויגש אליו יהודה" מפרש הזוהר שזו לא הייתה 'גיש' בין שני אנשים יחידים בלבד, אלא נוצק כאן היסוד להתחברות בין שני מלכים ובין שתי ממלכות - מלכות יהודה ומלכות יוסף. גם בהפטרות השבת הדבר בא לידי ביטוי: "היו לאחדים בידך... ומלך אחד יהיה לכולם... ולא יהיו עוד לשני גויים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות".

הן יהודה הן יוסף קשורים במיוחד עם הגאולה העתידה, על-פי דברי חז"ל שקודם בואו של משיח בן-דוד ימלוך משיח בן-יוסף (אמנם הרמב"ם אינו מזכיר כלל את קיומו של משיח בן-יוסף, ולכן אין לדעת באיזו דרך תתבטא מלכותו. נראה שהוא ימלוך בתקופה שלפני התממשות מלכותו של משיח בן-דוד). אך אף-על-פי ששניהם קשורים בגאולה השלמה בפועל יהיה רק "מלך אחד", משבט יהודה - "ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

התאנה תזעק

בתורת החסידות מוסבר שיוסף מייצג את התלמוד (לימוד התורה) ויהודה את המעשה (קיום המצוות). לכן בזמן הזה יוסף עומד למעלה מיהודה ("ויגש אליו יהודה"), שכן עכשיו "תלמוד גדול" אולם לעתיד לבוא תגלה מעלת המעשה ויהיה "מעשה גדול", ולכן אז יעמוד יהודה למעלה מיוסף - "ודוד עבדי מלך עליהם".

כאשר הגמרא דנה בשאלה מי גדול, תלמוד או מעשה, היא מגיעה למסקנה ש"תלמוד גדול", ומסבירה את הטעם: "תלמוד מביא לידי מעשה", וממילא "נמצאו שניהם בידו". נמצא אפוא שהעליונות העתידית של המעשה על התלמוד היא גם לעומת התלמוד שכולל בתוכו את המעשה. איך ייתכן הדבר? אפשר לשאול עוד, אך אפשר לעשות קודם שלומדים כיצד עושים את הדברים?

כאן אנו מגיעים אל החידוש שיחול לעתיד לבוא. העולם אז יהיה שונה במהותו מכפי שהוא כיום. אז יעביד הקב"ה את רוח הטומאה מן הארץ, והאמת האלוקית תהיה חלק מן המציאות הטבעית. דברים שכיום צריכים לצוותנו עליהם, יהיו ברורים אז מאליהם, כדברים פשוטים וטבעיים.

המדרש מתאר זאת כאילו האילנות עצמם יזעקו שלא ישקו אותם ולא יטפלו בהם בשבת, והתאנה תקרא אל האדם שלא ילקטנה בשבת. כלומר, כשם שכיום ברור גם לבהמה שעליה להיזהר מפני אש (ולכן השומר פטור אם הבהמה נשתתה וקפצה לאש), כך יהיה ברור לעתיד לבוא, בדרך הטבעית והפשוטה ביותר, שאי-אפשר לעבור על איסורי התורה ושצריך לקיים את מצוותיה. לא יהיה עוד צורך לצוות על כך ולהפעיל מחשבה והתבוננות, אלא החושים הטבעיים ינחו את האדם לשמור את מצוות התורה.

גדולת המעשה

נמצא אפוא שהגדלות של המעשה לעתיד לבוא היא לאין-ערוך מן התלמוד והמעשה יחדיו בזמן הזה: עכשיו, גם כשהמעשה בא מתוך התלמוד, הוא עדיין דבר נפרד מהכרתו הטבעית של האדם. התחושה הטבעית אינה מחייבת להימנע מאיסורי התורה ואינה מושכת את האדם לקיים את מצוותיה. הוא זקוק לתלמוד ולהבנה כדי להסיק את המסקנות המתאימות. אך לעתיד לבוא, כשהקדושה תתמוג לגמרי עם המציאות הטבעית, יהיה טבעי ביותר לקיים את התורה - ממש כשם שכיום טבעי לגמרי לאכול ולשתות ולהיזהר מפני אש.

זה השילוב שיהיה לעתיד לבוא בין ממלכות יהודה ויוסף: עם התגלות גדולתו של המעשה לא יהיה עוד התלמוד דבר נפרד מן המעשה, אלא הם יתעלו ויהיו דבר אחד - שלמות אחת, מיזוג מושלם של כל הכוחות.

פתגם חסידי "עצבות פירושה: חייבים לי, חסר לי. האדם חושב כל הזמן על עצמו, ואין ליבו לשמים. מי אמר שחייבים לך ואתה אינך חייב?! (רבי אהרן מקרלין)

מעט אור בתוך השחור

ניצוץ של תקווה

התברר שהמחשבה הזאת נכונה. "עברנו תחילה בחנויות ובמפעלים המקומיים, ומשם פנינו לכיוון אוניברסיטת חיפה ולחפ"ק המאולתר שהוקם במקום. בינתיים התחילו לזרום שמות של מקצת הנספים, שהיו מוכרים היטב לצוותים בחפ"ק. אבל דווקא בתוך המתח והדאגה ביקשו האנשים להיאחז באמונה, ורצו להשתתף בהדלקת נרות החנוכה".

כשנכנס לקיבוץ בית אורן, ביום שישי בבוקר, המחזה היה נורא. מסביב רק עשן ופיח. "עברנו בית אחרי בית. פגשנו כמה תושבים שהתעקשו לחזור לבתיהם. בפתח אחד הבתים ישב אדם שקוע במחשבות. הוא הזמין אותנו להיכנס, והמשפט הראשון שאמר היה: 'רק אל תאמרו לי חג שמח'. התחלנו לדבר איתו, ואמרנו לו את הפתגם החסידי 'אחרי שרפה מתעשרים'. ניצוץ של תקווה נראה בעיניו. השארנו לו חנוכיה ונפרדנו בכל-זאת ביאחולי חג שמח. הוא חיך בעצב".

חנוכיה לכל כבאית

בליל שבת ארגנו פעילי חב"ד תפילת ערבית במתחם החפ"ק, וזו הייתה תפילה מרגשת מאוד. לאחר התפילה נערך קידוש, ורבים נאספו וביקשו לטעום מן היין. לסעודת השבת התארחו בביתו של הרב דונין עשרות סטודנטים מאוניברסיטת חיפה, שפוננו ממעונותיהם. "ישבנו יחדיו במעמד נדיר ושרנו שירי שבת", הוא מספר. "כך היה גם

יום חמישי שעבר, שעת אחר-צהריים. הרב יהודה דונין, שליח חב"ד בשכונת אחוזה בחיפה, עושה את ההכנות האחרונות לקראת פעילות החנוכה באזור. דיווח על שרפה בכרמל לא הדאיג אותו במיוחד. "זה אזור שקורות בו שרפות ואנו רגילים לזה", הוא אומר.

בית-חב"ד ממוקם בצומת חורב. הוא מבחין בתנועה חריגה של כלי-רכב. "ראיתי פתאום עשרות רכבים של שירות בתי-הסוהר דוהרים בכביש, לצד רכבי כיבוי והצלה. הבנתי שמתרחש אירוע בקנה מידה לא-שגרתי. בתוך דקות הכול היה אובך, מלווה ריח כבד מאוד של עשן".

אווירת חג למרות הכול

הרב דונין יצא לשליחות בחיפה לפני שלוש-עשרה שנה, אך את ימי החנוכה האלה לא ישכח. "ככל שעבר הזמן התחושה נעשתה כבדה יותר ויותר. הידיעות על עשרות הרוגים באוטובוס שנלכד בלהבות הלמו בכלנו. ארשת אבל נראתה על פניהם של אנשי השב"ס שעברו ברחוב", הוא מספר. לקראת ערב החליט למרות הכול לצאת לשטח, עם החנוכיות והסופגניות.

"ביום שבו קורה אסון כזה הנטייה הטבעית של בני-אדם היא להשבית את אווירת החג, אבל אנחנו יודעים ומאמינים שדווקא האור של היהדות ושל ימי החנוכה יכול לגבור על תחושות האבל והדכדוך", הוא מסביר. "גם רצינו לעודד את רוחם של אנשי כוחות הביטחון".

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

אכילה לפני הצום

שאלה: האם מותר להשכים לפני תחילת הצום כדי לאכול או לשתות?

תשובה: התעניות המקוריות שגזרו הנביאים לאחר חורבן בית-המקדש הראשון נתקנו במתכונת דומה ליום-הכיפורים ותשעה באב – הן התחילו בערב ונכללו בהן גם איסורי רחצה, נעילת נעלי-עור וכו'. לאחר חורבן בית-המקדש השני נתלה חיוב התעניות ברצונם של ישראל, והשכים רוב עם-ישראל להתענות בצומות אלו מהבוקר בלבד, ושלא לאסור רחצה וכו', חוץ מבתשעה באב, שהוכפלו בו הצרות.

למעשה, התענית מתחילה מ'עלות השחר' (בעשרה בטבת השנה בתל-אביב: לדעת אדמו"ר הזקן, לפי הרב נאה – 4:29; לדעת הרמב"ם – 5:17). מי שנשאר ער בלילה, מותר לו לאכול ולשתות עד אז. העומד לישון בלילה ורצונו להשכים לאכול, יאמר קודם השינה

שהוא מתנה שיהיה רשאי לאכול בהשכמתו עד תחילת התענית (בהתניה לאכילה נכללת גם שתייה, אבל בהתניה לשתייה אינה נכללת אכילה). מי שרגיל לשתות בבוקר, או הצמא ביותר, מותר לו לשתות גם אם לא התנה, אבל אכילה, ואפילו טעימה, אסורה למי שלא התנה מראש.

כבכל יום יש לומר קודם האכילה או השתייה את ברכות השחר, וגברים חייבים גם לקרוא קריאת שמע. האכילה והשתייה המותרות ללא הגבלת כמות היא אכילת פירות ושתיית משקאות (שאינם משכרים). לחם או מזונות אסור לאכול יותר מ'כביצה' (54 סמ"ק), אלא אם כן התחלת האכילה הייתה יותר מחצי שעה לפני עלות השחר.

שטיפת הפה מותרת תמיד עד עלות השחר (בתענית יחיד – אפילו לאחר מכן, ובלבד שיזוהר לפלוט את המים).

מקורות: טור וב"א"ח סי' תקנ. שו"ע סי' תקסד סי' תקס"ו, נ"כ, ופסקי תשובות. וראה מ"א סי' פט ס"ק יד, ואג"ק ח"ג עמ' עה.

כיבו את האש הרעה והדליקו אש טובה. הרב דונין והכבאים

למחרת". לרבים מן הסטודנטים האלה דאג גם למקומות לינה.

לקראת יום ראשון קיבל הרב דונין ממרכז צעירי-חב"ד כמות גדולה במיוחד של סופגניות וציוד חנוכה, והוא יצא עם הפעילים אל מאות הכבאים, ששמחו לראות ניצוץ של אור בתוך השחור. "בערב עברנו מכבאית לכבאית והזמנו את אנשי הצוות לרדת ולהדליק את נרות החנוכה. אחרי שעות מפרכות של מאבק באש שמחו הכבאים להדליק אש חיובית – נרות חנוכה".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

חדש: שולחן חג

לכל חגי ישראל ומועדיו

מגוון שיחות לכל חג, מעובדות על-פי אוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020